

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ab||roganda Missa || Privata Marti-||ni Lvtheri ||
Senten-||tia**

Luther, Martin

Wittembergae, 1522

VD16 L 3619

De Canone.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33296

& populus in Eucharistia percipienda, nisi quod sacerdos consecrat & ministrat aliis? Si ergo infirmi aut accedentes percipiendo Eucharistiam non sacrificant, ut nemo dubitat, quæ demerita est sacerdotis Eucharistiam sacrificium facere? cū in ea profus nihil habeat præ illis. Sed populum deus seruauit in simplicitate manentem, eos uero qui seipsos sacerdotes fecerunt, & aliis prætulerunt, tradidit in sensum reprobum ut & fidem communem populi amitterent. Hæc modo dicta uolo de uerbis his salutaribus, quæ spero satis abunde fidem factura piis conscienciis, ut omni posito scrupulo cum fiducia ponant & sacrificii opinionem, teneantque testamenti certitudinem. Reliquum est ut obiectis eorum respondeamus, quanquā ubi uerbis diuinis certi facti sumus, obiecta, magis contemnere quam repellere oporteat, tamen infirmis conscienciis, ex omni parte seruiendū est, ut undiq; firmæ sint, & non nutent.

DE CANONE.

PRIMO obiiciunt canonem (quem uocant maiorem) in quo sacrificex dicit. Hæc dona, hæc munera, hæc sancta sacrificia illibata. Et infra post consecrationem, Hostiam puram, hostiam sanctam, hostiam immaculatam &c. Hoc obiectum aliud nihil uult, quā quod solent iactare, patres, patres, decreta, decreta, ecclesia, ecclesia, quoties nos a uerbis dei in uerba hominum trahere conantur. Rursum si uerbū dei opponas oclusis auribus clamant. Non intelligis sane, expositioni patrum credendum est. Ita sub nomine patrum, pulchre nobis exterminant uerbum dei. Nos quoque hic dicimus & multo fortius clamamus, Euangeliū, Euangelium, Christus, Christus. Cur non sic iactemus Christum, ut illi iactant patres? Cur non Euangelium ut illi decreta? Quod si canonem opponat, iterum eorum quoque more clamemus. Non intelligitis sane canonem, expositione opus est. Quis, rogo, hic nostram literam componet? Si dixerint, aperta sunt uerba canonis, glosa non egent, dicemus & nos, Aperta sunt uerba Euangelii, glosa nota

¶

egent, & quicquid de suo & pro suo canone iactabunt idem de
nostro & pro nostro Euangelio multo magis iactabimus, do-
nec stemus & æquales iactando facti fuerimus. Deinde mox tri-
umphabimus cū negare non possint, Euangelio cedere debere
quicquid non est Euangeliū. Hanc. n. iactantiā patribus & decre-
tis suis dare non audebunt, ut eis cedere debeat, quicquid patres
& decreta non fuerit. Quare hic uicimus & dicimus, cede canon
Euangelio & da locum spiritui sancto, cū sis uerbū humanum.
Et quanquā habeā quod pro sano sensu canonis dicere possim,
quod & alias feci, tamen nunc nō dignabor eū tali honore, sed
gloriā dabo plenissime Euāgelio, indubitata fide ei inherendo,
& iuxta regulam Iuris peritorū, uerba obscure loquentis interpre-
tabor contra eū, non pro eo, dicamq; ei iuxta parabolam, Do-
mine canon uos estis inuitati ad nuptias & sedistis primo loco,
sed ecce honoratior est inuitatus, imo ipse dominus inuitator
adest, date ergo huic locū & sedetis nouissimo loco cū rubore,
cū nō in eo sedistis ab initio. Si habetis aliquē piū sensum, quē
uiolenter emunctis literis exprimere quis possit, habeatis, sed
uos aperte contra Euangeliū sonatis, ideo uos damnamus & cō-
temnimus auctoritate diuina Euangelii. Et cur canonē uehamus
tam sublimiter, cum superius monstratum sit, sacrifices istos nō
uno modo circa Eucharistiam delirare, ut nihil mirū sit, si &
canon eorū alicubi deliraret. Quis etiā non uideat eum esse com-
positū ab aliquo uerbofo & parū spirituali? Quid enim attinet
uerbis ita superfluere? Hæc dona, hæc munera, hæc sacrificia.
Item, hostiā purā, hostiam immaculatam. Et multa alia in
eo iuste possunt redargui, licet ab istis sacerdotibus suis eleuatus
sit supra omnes articulos fidei. Nihil enim sanctius habent hoc
canone, adeo ut & ipsum Euangelium ei collatū sordeat corā
eis. In quo tamen nihil a moribus suis alienū faciunt, cū aliud
non studeant, quā ut iactent humana, contemnant diuina, ob-
seruent quæ nullius precii sunt, negligent quæ summi precii
sunt. Negamus itaq; & damnamus canonē in hac parte, tanquā
aduersarium Euangelii. Nec audimus si clament, Ecclesiam nō
potuisse errare. Sacerdotes papistici non sunt Ecclesia, & quo-

Nō esse inter-
pretatōe aper-
ta uerba rex-
tus mutanda.

modo sancti in hoc errore habuerint statim dicemus.

¶ Secundo obiiciunt sanctos, qui & hoc canone usi sunt, & missam pro sacrificio habuerunt, ut Grego. Bernhar. Bonaueram & alios. Hic respondeo, Nihil esse sub caelo periculosius gestis sanctorum, testimonio scripturarum non roboratis. Cum enim constet, Iustum septies cadere, & sanctos uarie peccare, quis nos certos faciet, hoc non esse peccatum, quod sine scripturae testimonio gesserunt? Laudo in hac parte S. Antoniū, qui hoc maxime inculcauit & consuluit, ne quis aliquid operis tentaret, quod non haberet auctoritatem e scriptura, imo tutius est, hoc inter peccata sanctorum numerare, quod sine auctoritate scripturae fecerunt, quā pro exemplo bono imitari. Sanctos enim non multum leseris, si incertum eorum factum peccati daminatis. Agnoscunt enim sese peccatores. At uehementer offendes, si exemplo eorum te ad praecipitium impuleris. Proinde Christus uult nos nō humanis gestis, sed certis & fidelibus suis uerbis niti. Jam & hoc constat e psal. iiii. quod dominus mirificat sanctos suos. Et psal. lxxvii. Mirabilis est in sanctis suis, finit eos in multis & diu tam ignorare quā errare. Peccauit Moyses & Aaron, lapsus est Dauid & Salomon, cecidit Petrus trina negatione, & lapsus cogebat gentes Iudaizare. Et quanto tempore quāto finit eos in peccatis uolui antequam conuertat? Nonne omnes cantant, Priusquā humiliarer ego deliqui? Et, Ego dixi in excessu meo, omnis homo mendax. Dauid in media tribulatione peccauit, credens adulatori Siba aduersus Miphiboseth. Lot in summa tribulatione peccat cum filiabus suis. Quis uero ea uideat, de quibus ipsimet dicunt, Delicta quis intelligit? ab oculis meis munda me domine. Minima portio peccatorū cognoscit etiam ab ipsis sanctis. Sed ut in his peccatis & erroribus seruentur sancti & pereant impii, duplex est causa. Prior, quod sancti habent fidem Christi, qua absorpti, etsi multa faciant ignorantes, quae impiis essent ad mortem, semper resurgunt & seruant, imo nunquam cadunt in malum. Incredibile est iis qui experti nō sunt, quanta sit uirtus fidei, maxime in peccatis. Hac fide cū careant impii, etiā si optima sanctorū opera imitentur, peccant.

Periculosa exempla sanctorum.

S. Antoni iudicium.

Excusat peccata sanctorum.

Posterior, Quod sancti hac fide eruditi, prorsus in sola misericordia nituntur, nulla sua opera æstimantes, quin omnia inutilia & peccata esse ex animo consententur, perpetua humilitate. At hæc confessio & humilitas non sinit, ut pereant in suis peccatis & ignorantibus & erroribus, cum deus humiles derelinquere, & consententibus non parcere non possit. Talis fuit Bernhardus, de tota uita sua dicens in agone. Tempus meum perdididi, quia perdidite uixi. Talis August. Ve hominum uitæ quantumcunq; laudabili, si remota misericordia iudicetur.

Augustini exemplum.

An non uideamus in Augustino, quomodo retractet multos errores, in quibus utiq; perditio erat, nisi fide seruatus fuisset? Impii enim sunt pleriq; eius errores, sed confessio & timor dei fecit eos ignoscibiles & innoxios sibi, quos tamē si quis pro exemplo & lege sequatur, nonne in perniciem suam sequetur? Sicut & contingit multis, qui patrum dicta ceu infallibilia oracula sine iudicio sequuntur. Ex quibus clarum est, sanctos errare aliquando etiā in pietate & ueritate fidei, quod est eos nondū esse perfectos, & tamen ob ceptam & crescentem fidem non perire. Perire autem eos, qui errorem hunc pro ueritate arripiunt, & in exemplum trahūt, ut prorsus nihil iuuet neq; excuset, sanctorū gesta fuisse imitatum quempiam sine autoritate scripturæ agentium. Si enim sancti non errarent, in fide, pietate & scientia ueritatis, cur Apostolus Petrus doceret, crescere in fide & cognitione Christi? Et Paulus, crescere in Christum, ne sicut pueri circumferamur omni uento doctrinæ. At quod fidei deest, error & impietatis reliquū est, secundū quod, sanctos aliquando agere, dura huius uitæ miseria & necessitas cogit. Sunt ergo eo modo facta sanctorum sibi ipsis innoxia, propter fidem, sed impiis q̄ sacrificiis & operibus fidunt, perniciosissima exempla, quia nolunt discere fidem, sed tantum opera in sanctis. Cum Apostolus Heb. xiii. mandet, ut conuersationem sanctorū intueamur, sed sic ut imitemur eorum fidem. Nostri autem papistæ dicunt, S. Bernhardus sic fecit, ergo sic est faciendum. S. Augustinus sic fecit, ergo sic est faciendum, animalia scilicet immunda nec ruminantia, nec ungulam diuidentia, solum in opera intenti, it̄

ruunt cum tota securitate. Ita & hic in sacrificio missæ illis con-
tingit & adhuc absq; dubio bonis & electis uiris contingit, ut sim-
plici cordis fide celebrent, arbitantes pio errore sacrificiū esse.
Verum quia non in sacrificium hoc confidunt, imo pro inutili
& peccati opere habent quod ipsi faciunt, pura & sola misericor-
dia nixi, seruantur, ne errore pereant. Quos cum imitantur se-
cui isti operum sacerdotes, sine hac fide, sacrificium suū egregie
tollunt, & secare aliis uendunt, unde merentur errorē hunc sibi
non ignosci sed imputari, & sic perdi exemplo erroneo sancto-
rum. Corda enim & renes intuetur, iudicat & probat deus. Ideo
unius errorem fert & ignoscit, & eundem in alio damnat & pu-
nit, ob cordium in fide & humilitate diuersitatem. Tales autē
fuisse sanctos, quales dixi, illud Bernhaldi mihi persuadet, dū
pusillanimum fratrem coegit celebrare, dicens, Vade frater, cele-
bra in fide mea, qui cum sic faceret liberatus est. Vides, ut in fide
uir sanctus totus inceserit, quæ non potest permittere ut per-
dat, quantumlibet magnus error. Hæc scio sophistis mire displi-
citura, quos contemno, modo piis conscienciis profuero, quas
ipsi excarnificant.

Immunda ani-
malia, quæ nō
discernūt ope-
ra spirituum.

S. Bernhaldi
exemplum.

Cognito itaq; errore, iam non licet denuo errare, & missam
pro sacrificio habere. Hoc enim iam esset in totam fidem & con-
tra conscientiam peccare. Neq; hic fides, aut confessio excusaret.
Non enim potes dicere, uolo pie errare. Pius error est ignoran-
tiæ non scientiæ, quales Apostolus tolerare iubet in infirmitate
eorum Roma. xiiii. Ita eos qui ignorant adhuc errorem, si ta-
men fide misericordiæ dei uiuunt, non licet damnare aut sper-
nere, donec & ipsi errorem intelligant. Hoc autem agendum
est, ut error reueletur, & non pro ueritate statuatur, ne multi-
plicentur peccata impiorum & infirmis scandala in uia relin-
quantur. De isto errore sanctorum, & pernicioso exemplo eorū
dicit Christus Matth. xxiiii. Dabunt signa & prodigia, ut in er-
rorem ducant, si fieri potest, etiam electos. Neq; enim uult Chri-
stus hoc loco, Electos suos non esse erraturos. Quid enim hoc
ualeret ad magnitudinem exaggerati periculi, si nullus electus
periclitetur? Sed sensus eius est, quo in oratione dominica di-

Error piotū.

Sanctos erra-
turos esse.

est, Et ne nos inducas in tentationem, non ut non tentemur, sed ne deficiat fides Petri in hac tentatione, & praualeat tentatio in finem, ut non sit reditus e tentatione. Ita hic in errorem non inducentur electi, nō ut nō errent, imo ut maxime errent una cū impiis. Hoc. n. faciet periculi magnitudo, sed nō deficient in errore, nec praualebit error in finem, quanquā uix euadant ne praualeat. Inducunt (inquit) in errorem, si fieri potest, electos, hoc est, in ductos in errorem tenebunt, ut uideantur cum eis in errore manere & perire. Nonne hoc in Bernhard, Grego. Bonauen. & multis aliis uidemus, qui in multis & magnis erroribus permanferunt cū impiis. Bernhard. & Bonauen. Franciscus, Dominicus cū suis, Papā ignorantes & suū regnū coluerunt, credētes omnia eius bona & recta & ex deo esse, quod est manifeste contra Euangeliū in multis locis. Deniq; ip̄smet Euangelium in Papam interpretati sunt multis & magnis erroribus. Nonne impiū est, petram Matth. xvi. papam credere? Nonne impiū est, mare facere homines, supra quos Petrus & Papa ambulant, id est, dominantur? Nonne impiū est, uerbo pacendi tyrannidē Papae stabilire? & tamen sanctorum sunt hi multi similes errores, sed ignorantium & fide simplici in Christo herentiū, unde eis ignouit deus. Atqui cognitū errorem tuentur, & in illum nituntur ceu in ueritatē, patres sequūtur, sed ad patres non peruenient, quia id quod patres tandē reliquerunt, & pro quo ueniā obtinuerunt, sequūtur sine uenia, & nunquā relicturi, sed ut articulum fidei seruaturi.

**De manibus
seu spiritibus
mortuorum.**

Tertio obiciunt syluam illam exemplorū, in quibus multi spiritus etiā bonis & sanctis uiris apparuere, petentes missarum sacrificia, pro sui redemptione. Hic mihi libere loquendum est. Dubium non est, quin totū sit Satanæ negotiū, quicquid uspiā est spirituum appatentiū, tumultuantium, querulantium, & quoduis quouis modo machinantium in hoc potissimū anhelantis, ut Eucharistiam euacuet & de terra aboleret, & in ludibriū suū uerteret. Videbat enim hac una re & uerbum & fidem feliciter plantari, rigari, crescere & roborari in uastitatem principatus sui tenebrosi & mali, ideo plane angelica sua astu-

tia uisus est ad abolendū hoc uictoriosum mysterium, & profecit, donec missa ferme solis mortuis seruiat, quæ pro uiuis solū est instituta, nisi quod sacrificos istos totius orbis opibus pascit & saginat. Probabo igitur, non esse animas mortuorum, quæ obambulant, & uel saluandas uel damnandas sese confitentur. Primū, quod huius rei proflus nullum habet exemplum diuina scriptura, sine cuius autoritate (ut diximus) quicquid fit, suspectum esse debet, siue per homines siue per angelos fiat. Verbum enim suū uult deus esse nobis lucernam in loco isto squalido, ut Petrus ait. Et psal. c. xviii. Lucerna pedibus meis uerbū tuum, & lumen semitis meis. Et Christus Iohan. viii. Ego sum lux mundi. Vbi ergo ista lucerna & lux non lucet, quis audeat sequi & credere? Nonne in tenebris ambulat, qui sic ambulat, sicut dicit, Qui sequitur me nō ambulat in tenebris. Procul dubio uolens quod in tenebris ambulet, qui illum non habet præ eantem quem sequatur. Esto, S. Gregorius præ cæteris in dialogo scribat, Paschasium & alios mortuos apparuisse, suffragia postulasse & responsa dedisse. Quis nos certos facit, Gregorium cum suis non fuisse hic fallum? Quo minus enim tutum sit ei credere, obstant prædicta oracula, tum illud in primis, quod Christus seducendos electos prædixit. Et Paulus operationes erroris uehementer intentat. Tutius itaq; fuerit totum purgatoriū negare, quā Gregorio hoc loco credere, quod hic sit periculum erroris, illic nullum periculū, ut qui tum falli potuit, teste Christo, tum sine scriptura loquit & facit. Nam deus ipse, sua signa nunquā sine uerbo operat. Primū. n. loquit, deinde addit signa. Et ut Marcus ait, sermonē confirmat sequētibus signis, nō utiq; præcedentibus aut solis ueniētibus. Sed & Amos. iii. dicit, Nō faciet deus rem, nisi reuelauerit secretū suū ad seruos suos prophetas. Itē Apostolus Heb. ii. dicit, deū fuisse contestatū signis, prodigiis, uirtutibus & distributiōibus spiritus sancti, sed præcedēti uerbo salutis. Signa. n. diuina sunt testimonia & robora uerbi diuini, ceu sigilla & signaturæ Epistolarū. Scilicet ut his scripture armis munitus nō dubites, ea signa, quæ sine uerbo sola ueniūt, aut ante uerbū ueniunt esse certissimas operationes Satanæ, per mittente deo, tentari fidem tuam.

De his q̄ Gregorius adparat etc.

Signa dei non carent uerbo.

Tam cum certus & securissimus sis, nihil credi oportere, quod deus non exegit credi, cur non istos spiritus contemnis cum fiducia, siue per sanctos, siue per peccatores, celebratos et cum sine peccato & periculo contemnere possis liberrime, nec habeas timere ne deum offendas non credendo, qui solum suis uerbis te uult credere. Contra, quid periculo te committis credendo eis, sine causa & necessitate et ut etiam hac ratione uideas eos spiritus Satanae esse, quod liceat eis non credere. Non enim deus talia operatur, quibus liceat non credere. Hoc enim ad leues & illusorios spiritus pertinet, dei seria sunt opera fidem exigentia per uerbum & ministros tibi proposita. Neque ipsum Christum nasci, pati & resurgere uoluit, summum operum eius, nisi praecedentibus prophetis uerbis & testimoniis. Quid quod euidentis est Gregorius esse falsum, per animam oeconomi sui? quem ob tres aureos inter chartas repertos post mortem eius magno sed inani terrore fratrum uelut damnatum, cum aureis sepeliuit anathemate percussum, & postea triginta dierum missis de purgatorio liberauit. Quis hic non uidet sancto uiro a Satana esse impositum et puerili plane errore, sed qui fide & humilitate in ipso regnantibus damna bilis ei non fuit. Scilicet spiritus nequam finxit se ob tres aureos passum ignes purgatorii & triginta missis liberatum, ut prosperarentur signa & prodigia, quibus in errorem ducerentur electi, & efficax fieret operatio erroris in uindictam incredulorum. Quis enim credat, oeconomum hunc peccasse in deum, qui tres illos aureos forte nullo malo animo, sed mera incuria inter chartas reliquit, quasi non multo plures furari potuisset, si pecuniae studio id fecisset, aut non alio loco recondidisset, si peccare placuisset. Deinde, si quam maxime malo animo fecisset, non tamen nisi in traditiunculam istam humanam peccasset. Gregorius uir sanctus, sed non uno tantum loco, superstitiosior, arripuit occasionem, pro terrendis conscienciis, & stabiliendis traditionibus hominum, quibus quam libens & promptus cooperetur Satanas satis docet Paulus. ii. Timot. iii. quod sciat per has feliciter opera erigi, & fidem aboleri.

Sic & illud de S. Seuerino manifestissimum est Satanae commentum,

Oeconomus
Gregorij.

Capitulum
de
S. Seuerino

de
S. Seuerino

mentum, quod passim uulgatur, qui postmodum respondit
intolerabiles penas sese pati, non quod in diuina mandata pec-
casset, sed nec in humana, nisi quod horas canonicas, exigentibus
Seuerini ex-
emplum.
tibus occupationibus, non suis statis temporibus, sed praeueniens
mane uno tempore & tenore absoluerit simul. Pudet tam ridiculis
& puerilibus in Ecclesia ludificationibus Satanam iocari, & tamen
tanta serua conscientiarum per haec etiam in magnis & bonis uiris ope-
rari, adeo ut iactent papistae id unicuique, Ecclesiam non errare, quasi
Christus mentiatur, qui electos fallendos esse praedixit, qui utique
pars ecclesiae sunt, aut quasi ecclesia non sit ecclesia, si aliquando
erret aut peccet, cum Christus eam quotidie ab errore & peccatis
purget, sicut palmites in uite, aut quasi error non possit stare
cum fide & sanctitate. Caeci, caeci & stulti. Quid igitur ille nequam
spiritus & fictus Seuerinus uoluit nisi ut ministeria & opera ca-
ritatis a deo praecipita conculcarentur, & opera traditionis hu-
manae, magno conscientiarum terrore iactarentur. Siquidem Se-
uerinus non solum bene fecit horas praeueniendo, propter im-
posita negotia, sed etiam in totum omittere potuit. Quod enim
negotia curauit, dei praecipitis obediuit, ubi Paulus docet seruos
debere ex animo seruire dominis carnalibus. Praecipitis autem dei
cedere debent etiam angeli, nedum frigida ista hominum tradi-
tio de legendis horis, imo ego magis credo peccare eos, qui le-
gunt frigiditas horas, quam qui omittunt. Hypocritae enim sunt,
frangunt se orare & loqui cum deo, cum nihil faciant minus, ui-
denturque tentare & illudere deum, atque id Satanam uoluisse hac
larua Seuerini, ut hoc uno mendacio infinitas tentationes, illu-
sionesque dei, tum laqueos & falsos pauores conscientiarum mul-
tiplicaret per orbem, quod & obtinuit. Non est enim peccatum
hodie in sacerdotio papistico quod aequari possit, neglectui ho-
ratum, cum reuera uix sit maius peccatum hoc laborioso & ta-
men simulato cultu dei, qui per horas istas boando & murmu-
rando peragitur, ut quale est sacerdotium, tale & peccatum. O-
nos male & infeliciter Christianos, qui sine iudicio spiritus, le-
gendas & exempla sanctorum, apparitiones spirituum, & doctri-
nas hominum arripimus, posthabito uerbo dei, & contempto

H.

Prophetia secundū analogiam fidei.

consilio spiritus dicentis in Paulo, Omnia probate, quod bonū est tenete. Petrus dicit, Si quis loquitur quasi sermones dei, si quis ministrat quasi ex uirtute, quā administrat deus. Nihil uult dici in Ecclesia, nisi quod certum sit esse uerbum dei. Nihil fieri aut geri, nisi quod certū sit, a deo fieri & geri. Hoc & Paulus uult dū dicit Roma. xii. siue prophetiā secundū rationem fidei, scilicet ut exigantur omniū uerba ad regulam fidei. Et. xv. nihil eorum audet, quæ nō efficit in ipso Christus. Nos autē post tergum reiectis his uerbis dei, nostras bonas intentiones audacter sequimur, secute statuimus, ordinamus, credimus, mandamus, remandamus, facimus & omittimus quicquid uisum fuerit, quæ omnia postea ab Ecclesia non errante & spiritu sancto recta, iactamus esse facta, & sub nomine Ecclesiæ mundū replemus operationibus erroris & uerbis mendacibus. Vainā mihi esset tempus legendas istas & exēpla aliquādo castigare, aut alius quispiā maiore spiritu id tentaret, monstris enim abominandis sunt refertissima oīa.

Consulere morales, Deut. xviii.

Non ergo ignoremus amplius cogitationes Satanae, cum simus Christiani, & spiritus istos uagantes non credamus animas hominum, sed ipsos demones esse, qui hoc agunt suis responsis & simulatis redemptionibus, ut e saluberrimo & uiuifico testamento dei ludibrium faciant, fidem perdant, & scdam illam abominandamq; nondinationem missarum, quæ orbem nūc occupat, stabiliant. Tenta solum animosa hac fide spiritus istos, & senties statim eos desistere ab ineptiis suis. Quod si te nō satis roborant prædicta oracula, non licere sequi quod sine autoritate scripturae sit, saltem roboret & amet te, quod scriptura hoc genus illusionis damnat & prohibet. Moses enim Deutro. xviii. dicit, Cum intraueris terram, quā dominus deus tuus dabit tibi, non disces facere abominationes gentium istarum, non inueniatur in te qui iustret filium aut filiam per ignem, ariolus, somniator, augur, magus, maleficus, pythonicus, diuinus, & qui cōsulat mortuos, quia abominatio est domini faciens hæc, & propter abominationes istas delebit eos dominus deus tuus, ante faciem tuam. Hoc diuinum præceptum, sicut Iudæi ita & nos proieciimus retrorsum, cum audiamus esse abominationē

dei, a mortuis responsa querere, quasi non sit in nobis deus, qui nos omnia docere possit aut uelit, quæ scire nos oporteat, nec uerbis eius contenti sumus. Quid igitur mirum si in errorem tradat & deserat, deserentes præceptum suum? Vides igitur spiritus bonos non esse, qui ueniunt & de statu mortuorum nos doceant. Spiritus enim bonus obedit mandato dei, & deus ignorari uult non sciri quid post mortem agatur cum hominibus. Hinc spiritus sanctus tam rigide obseruat hoc mandatum dei, ut nullam proflus exemplum de mortuis in tota scriptura prodat, ut & mandato & exemplo negatiuo prohibeat, ne spiritibus istis credamus. Nam quod de Samuele. i. Reg. xxviii. legitur, suscitato per pythonicam mulierem, manifestum ludibrium est, nõ solum ex eo, quod mulier Satanae spiritu plena hoc fecisse scribitur, quasi dignum sit credere animas iustorum in manu dei & sinu Abrahæ, esse sub potestate Satanae & impiorum hominum, sed etiam, quod plane contra hoc mandatum dei tam mulier qui Saul agebant, quærentes a mortuo ueritatem, cui impossibile est, ut contraueniat spiritus, aut sanctos suos sinat uel contrauenire, uel contrauenientibus consentire & cooperari.

De Samuele
exuscitato.

Quod autem scriptura eo loco tacet, an uere uel non uere Samuel fuerit, imo Samuelem aperte appellat, ideo facit, quod ad opinionem Saulis uerba temperat, qui Samuelem esse credebat, & spiritus omnia Samuelis uerba ingeniose imitatur & auget. Caterum præmonitum uoluit spiritus, atq; præmunitum, præcedente mandato suo lectorem quo remittit eum occulte, ut sciret, quicquid secus fieret, non a bono spiritu nec a filiis boni spiritus fieri. Hoc modo & ii. Reg. i. inducit armigeum Saul narrantem esse Saul a se occisum, ita uerisimiliter, ut Dauid ei credens iusserit eum occidi, quod Christum domini occidisset, ut assererat. Neq; hic scriptura aperit, an uerum dixerit, uel mentitus sit, sed mendacium eius lectori cognoscendum relinquit ex superiori loco. i. Reg. ultimo, ubi iuxta historiam Saulis mortem uere descripserat, quo nisi recurras, credas hunc armigerum uera loqui, ita remittit & in Samuelis mortui suscitatione mandaci, ad mandatum uerax, superiori libro positum.

H ii

Locus Eliaze
c. viij. de non
cōsulēdis mor-
tuis,

Repetit hoc mandatum Isaias. viii. dicens, Et si dixerint ad uos, quærite a Pythonibus & diuinis, qui strident incantationibus suis. Nonne populus a deo suo queret, pro uiuis ad mortuos? ad legem & testimonium. Quod si nō dixerint iuxta uerbum hoc, non erit ei matutina lux. Hic uides populū dei prorsus nihil debere querere & discere nisi a deo suo, in lege & testimonio eius, adeo ut si aliter fecerit, neganda sit lux auroræ. Et insigniter damnat uiuos, qui mortuos consulunt. Et dicit, Ad mortuos? quod refertur ad uerbum, quæret, hebraica syntaxi, quæ dicit, quæro ad deum, quæro ad mortuos, id est, consulo deum, consulo mortuos. Itaq; pro uiuis illis qui querunt mortuos, hoc est, prestantiores quærent a uilioribus, sicut si homo querat a ligno. Populus dei querat a se prestantiore, nempe a deo suo, non ut quisq; singulare expectet de cælo responsum, sed in lege & testimonio querat a deo seu consulat deū. Et Christus hæc omnia confirmat Luca. xvi. inducens Abraham cum epulone diuite loquentem, nec consentientem ut Lafarū mortuum ad uiuos docendos mittat, sed remittit eos ad scripturas dicens, Habent Mosen & prophetas, audiant illos, consonans Isaiæ, ad legem & testimoniū. Quo satis monstrauit, non esse ex deo, mortuos illos, qui ad uiuentes ueniunt, & nobis sufficere

Epistolus, cur
nō possit tuto
creari vmbra.

debere scripturas. Proinde cū fiducia hos tres testes opponamus spiritibus istis fallacibus. Primū, Mosen dicentē, non quæras a mortuis. Secundum, Isaiam, quære a lege & testimonio potius quā a mortuis. Tertium, Abraham cum Christo, Habent Mosen & prophetas audiant illos. Nec moueamur, infinita multitudine missarum, uigiliarum, anniuersariorum, prebendarum, sacerdotiorum, altarium, templorum, super has apparitiones & responsa spiritū fundata. Vides enim hic, quod supra mendacia Satanae, & super signa & prodigia pseudochristorū, quæ Christus prædixit multos esse seductura, omnia nituntur, ut impleant mundum horrendis impietatibus in cælum clamantibus, & diem iudicii magno furore prouocantibus, sicut decet papisticum & antichristi sacerdotium.

Cum ergo ex his omnibus probetur, missas non nisi Satanae

operatione & cōmuni errore mundi in sacrificia uersas esse, ad
uersus Euangeliū & fidem & caritatem, quæ hac machina abo-
lentur, tota fiducia abrogandæ sunt uniuersæ nobis, qui Chri-
stiani esse uolumus, nec spectandū, quod pauci, pio errore, illis
utantur sine perditione. Curandumq; ut rursus ad formam & Forma euſge
lice: Millæ. institutionem Christi quā proxime accedamus, scilicet, ut sin-
gulis dominicis diebus & iis solis, & unica tantum Eucharistia
consecratur, sicut modo fit in die paschæ, & illic conueniant esu-
rientes & sitientes, id est, piæ & afflictæ cōscientiæ, quæ a pecca-
tis optent sanari, exclusis iis, qui palam secundum carnem am-
bulant in medio, memoria Christi, publico uerbo fidei per-
agatur, in cōmuni oretur & gratias agatur, sicut ex Epistolis &
actibus Apostolorū, & Euangeliis facile est ordinare.

TERTIA PARS. DE SACERDO- cio, legibus & sacrificiis Papæ.

VANQVA Min superioribus satis mon-
strauimus, ut abominabile & dānabile pa-
pistarum sacerdotium per Satanam intro-
ductum, uastauerit catholicum hoc nostrū
Christianum sacerdotium, sicut promise-
rat Papa summus sacerdos huius sacerdotii
in proemio decretaliū suorum, promittens
se se translaturum sacerdotium Christi in seipsum, amplius ta-
men id cognoscemus, si uiderimus ut & legem Christi transtu-
lerit, & nouas leges, se & suo sacerdotio dignissimas condiderit.
Alio igitur principio sumpto, uideamus legum translationes &
positiones, forte & hic elucescent principia illa sacratissima fidei
Sodomarū & Gomorrarū Parrhisiensis & Louaniē scholarū.

Omne sacerdotium legibus formatur, & unumquodq; suis
propriis, ab alterius sacerdotii legibus diuersis, ut bene dixerit
Apostolus, trās lato sacerdotio necesse est ut legis translatio fiat,
cum & sacerdotium sine lege & lex sine sacerdote esse nō possit,